

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félével és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Pesti események ápril 12-én; Országgyűlési legújabb megállapodások, t. z. a megyei választások a vallás, községi választások, Fiume és Buccari kerületek iránt, 's határozat a kapcsolatos részek, miniszteri esküforma's urbéri tartozványok megszüntetése iránt; ápril 2kai kerületi ülések vitaközlési.)

Külföld. (Olasz és Poroszország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest, ápril 12-én.

Az országgyűlés tegnap, miként alábbi pozsonyi tudósításunkból látható, fels. királyunk által személyesen zártott be. A' miniszterek megerősítették. Minden törvény jóváhagyott. —

Ma tehát törvényhozóink szétoszlának; utolsó tényezője a nyolczszáz esztendőszáz kasztrendszernek. — Miként fogadják őket küldőik és nem küldőik, megjósolni nem akarjuk; annyit mégsem hallgathatunk el, hogy ha az incompetens állás kinyilatkoztatása után azonnal szétmennek, hagyva a' minisztereknek felelősség melletti kötetlen kezét, több rokonszeny, nagyobb népszerűség 's ingatlanabb bizalom nyilatkozandék irántok. — A' hozott 31 törvény, mellynek hármát oda nem értve — csak ideiglenes; jóval okszerűbb leendett ezek iránt csak kormánylag rendelkezni. A' sajtótörvény mindenmódosítással sem tisztulhatott ki szigorú-büzből, mit az avatatlan vagy a' tulságig elfogott táblabírói politika mázolt reá. Bécs miniszteriuma épen nem mondható nemzetinek, de azért sajtótörvényei loyálisban tul tesznek a' miénken.

Mindamellett az 1847'ki országgyűlés magasztos emlékpont-hisztóriánkban. A' tekintetes rendek mintilyenek mentek Pozsonyba novemberben, hogy mint polgártársak térjenek vissza áprilben. Azaz: a' parancsoló idő akarát, hogy a' rendek egy ünnepélyes gyűlésben eltemetttén, sirjaik dombján a' népelet tartson feltámadási ünnepet.

Mentsen isten, hogy országunk arisztocráciájától megtagadnók az érdemet, mit nyolczszázados életükkel kiküzdötenek. A' nemesség, bármi korhadat institutiók 's önző elkorlátozásokkal is — fentartá a' hazát, megmenté a' nemzetiséget 's elsajátíthatannak bizonyítá a' nemzetiség eredeti jellemét. Sokszor nyult véres fegyverhez a' haza védelme mellett külső ellenség 's a' benső zsarnokság ellen.

Sikere e' fölkeléseknek mai szempontból semmi sem volt ugyan, de az akkoriak szerint annyit, mennyi egy magát a' néptől elkülönített kaszt érdekeinek simogatására elégségesnek mutatkozott. A' magyar rendek, miként a' világ minden rendei, a' néppel csak szolgálai tudtak dolgoztatni, 's habár ennek vére piroslott is a' kiváltságleveleken letörölhetlen pecsétként, érdekei azért hatezer esztendőn át szóba alig hozathattak.

Mi meghajlunk a' szeplőtlen honszeretet lángjától lelkesített Hunyadyak, Zrinyiek és Rákóczyak előtt. Ők korukban olly szükséges egyediségeik voltak a' hazának, miként nélkülözhetlenek a' mai Európának a' francziák. E' szent emlékeztető ősök megmenték hazánkat részint az ellenség pusztításától, részint a' zsarnokság rabigájától. De nagytekütségük az akkori század előítéletei miatt nem terjedhetett oda, hogy alattvalóikat egyszersmind saját görnyesztő igájok alól felszabadították volna. Ők tehát híres lovagok voltak ugyan, 's nemes hazafiak, ám de nem polgárok.

Ily szelleműnek találjuk országgyűlésinket is, hol inkább a' királyi előjogok és nemesi kiváltságok fölötti allegatiókat olvashatunk, mint törvényt, mely az emberjogok szempontjából indulva ki a' közhaza érdekére céleztet volna.

József császár volt első, ki a' nemzet név alatt nem néhány arisztocráciát, hanem a' milliókat akarta értetni, de magasztos terve a' rendi politika paizsán megtört 's intézkedéseit holt tetemével együtt temetttének el.

A' végzet igazságos! A' mai világnak többé nem kiváltságos nemesre, hanem munkás és kitűző polgárra levén szükség a' az idő hatalmas szózatával per e a t o t kiáltott a' kasztokra 's holt tetemükkel együtt temeték el ősi, egyoldalú intézkedéseiket is. —

Igen! az idő, és nem más az, melly a' tekintetes rendeket száműzé a' civilisált világól 's helyükre polgárokat ültetett, kik a' minő mértékben élvezik a' hazától nyert jogokat, azon mértékben viselik annak terheit is. Ezt a' nemesség nem tevé, azért bukniá kellett. Vagy inkább az idő szülé azt, hogy ezentul minden polgárát e' hazának magáéhoz hasonló joggal és nemességgel ajándékozta meg a' nemesség. Egyébíránt legyen a' nemesség meggyőződve, hogy multja felé a' nép nem

minden pietás nélkül néz, és a' hisztoria az egykori arisztocrácia bűnét a' mostaninak loyális tetteivel takarandja el. Ezt megteszi a' nép, meg a' történet, ha a' nemesség — engedve az idők parancsszavának, — teljes erejével az egygyé-olvasdhoz lát, 's kit eddig szolgájának nézett, azt mint honfiktársát, barátját magához ölel. Ez biztosíthat számára életet, egyéb semmi.

Miklós minden orosz egyedüli uralkodója czára alatt valójhoz egy proclamatiót bocsátott mint katonai, polgári és vallási tekintetben fő. E' proclamatióban hivatkozik az istenre, ki az igaz ügyet mindig pártolja.

Ha ő felségének a' czárnak igaza van, mit teljesen hiszünk, akkor neki az első öszszeütközésnél meg kell bukni; mert hiszen vitán fölüli igazság ma már a' többség akaratának törvényessége.

Pétervár meszse fekszik Párizstól hogy ezen ukáz olly sötét színben mutatja az ottani nézeteket. A' szabadság szeretete, a' független miniszterség melletti küzdelem csak szándékos gonoszság által mondhatik örültség 's más illyfélének. Persze hogy kényelmes dolog kancsukat forgatni, mint ütlegeit türni, de szívni a' nép zsírját a' nélkül, hogy hizlalnók azt; ez eddig így ment, 's a' világmozgalmak Nagy Péter politikáját jelenleg homlokegyenest támadják meg, pedig olly óriási erővel, hogy csupa szelére is megrázkodott az egész Pétervár; 's csupán e' rendkívüli impetus magarázhatja meg az ukáz, — melly a' bukás tudata miatti megütközésnek első symptomájaként mutatkozik.

Nagy Péter utóda hiszi, hogy ma is, mint ez előtt száz évvel, minden szláv egyszersmind skláv is, 's hogy e' szerint neki csak harezai kürtöt kell fuvatnia, 's már 60 millió katonája lesz. A' következtetés meg fogja mutatni, hogy csalódott. A' szláv is, mint akármelyik más emberfi inkább uralkodik saját személyében, ha lehet, mint másnak szolgáljon; inkább szerez és dolgozik magának, mint ollyannak, kinek ugyis többje van, 's ki csak elnyomására hat.

A' szláv nép megértette az idő szózatát, 's 60 millióval egy zsarnok család kedvéért nem maradhat a' civilisatio sörmpjain kívül; mert ez esetben számára feltámadás csak a' végítélet napján leend.

A' lengyelek lelkes bajnoki a' világszabadságnak; nemzeti életük előteremtéséhez már megkezdék a' nagy munkát, ezt a' szlávok, de a' magyarok sem nézhetik zsebbe dugott kezekkel. A' péterváriak sejteni kezdik a' sympathiát 's azért a' porosz és aldunai széleket megrakák kozák ésbaskir hadakkal, missionáriusai pedig kieszközlék, hogy a' török csordák a' védtelen határszéleket támadják meg, raboljanak, öljenek és gyil koljanak. Eként a' magyar zavarban leend 's könnyen végez amaz felőle. —

Ez a' mi állapotunk. Ellenszegülnünk kell; de katonaságunk Olaszországban harezol a' népek élete ellen a' nemzet compromissiójára; más része nyakán ül lengyel testvérinknek; tehát egy kézre dolgoznak ellenségünkkel. — Nemzetőségünk alakul ugyan, de ki sem gondol fölfegyverzetéséről, sem puská, sem por, sem golyó. 1526ban illy helyzetben lepett bennünk Szoliman 's a' mohácsi téren lakoltunk.

Az országgyűlés eloszlott. A' miniszterium tán intézkedett hadi erőkről; tán nem. — Ha igen, akkor az aldunai 's k á r p á t i h a t á r s z é l e k e n i s á l l i t t a s é k f e l e g y t á b o r, m e r t a' h á b o r u e l k e r ü l h e t l e n. H a n e m i n t é z k e d e t t, u g y m i n d e n h a b o z á s n é l k ü l j e l e n t s e k i k é p t e l e n s é g e t, m i s z e r i n t a' b é c s i h a t a l o m m a l n e m b i r ' s a' h a d ü g y e k r e n d b e h o z á s á t a' h a z a v é d e l m é t b i z z a a z o k r a, k i k m e g t u d á k s z e r z e n i a' s z a b a d s á g o t. É s e z e s e t b e n a n n y i v a l l e s z ü n k k e d v e z ő b b h e l y e z t e b n, h o g y l e g a l á b b t u d j u k h á n y a d á n v a g y u n k, m i g m o s t m e r ü n k i s t e n n i v a l a m i t, n e m i s, n e h o g y a' m i n i s z t e r i t e e n d ő k b e ü t k ö z z ü n k ' s f e l e l ő s s é g e k e t n e h e z i t s ü k.

Öszinteség korunk eselekvésinek jelleme, e' nélkül se létség lepi utunkat, 's gödörbe hajtunk.

Királyi Pal, nemzetör.

Országgyűlési legújabb megállapodások.

Törvénycsikk a' megyei választásokról. A' megyékben a' legközelebb országgyűlésen teendő intézkedésig tisztújító-szék tartatni nem fognak; hanem ha akár a' hivatalnokok soraiban történhet a' hiány pótlásának, akár a' (1) törvény eseteiben új hivatalnokok választásának szüksége forogna fen, a' hiányt pótolni 's illetőleg az ujonan alkotandó hivatalokat betölteni ideiglen és helyettesítésként a' (1) törvény szerint alakítandó középponti választvány a' főispánnal egyetértőleg fogja.

Törvénycsikk a' vallás dolgában. 1. §. Az unitaria

vallás törvényes bevettvallásnak nyilvánítottatik. — 2. §. E' hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetre nézve, különbség nélkül, tökéletes egyenlőség és viszonyosság állapítatik meg. — 3. §. Minden vallásfelekezet egyházi és iskolai szükségéi közállodalmi költségek által fődöztessenek 's ez elv részletes alkalmazásával a' miniszterium az illető hitfelekezetek meghallgatása mellett a' közelebbi törv. hozás elibe kimerítő törvényjavaslatot fog előterjeszteni. — 4. §. A' bevett vallásfelekezetek iskoláiba járhatós, valláskülönbség nélkül, mindenkinél költsönösen megengedtetik. — 5. §. A' miniszterium rendelkezni fog, hogy a' bevett vallásokat követő katonák saját vallásu tábori lelkészekkel láttassanak el. — 6. §. Az 1844: 31k t. czikknek rendelete a' görög n. e. vallásuakra is kiterjesztetik. — 7. §. Ha valamely község görög szertartásu lakosainak bár nagyobb része fogja jövendőben hitvallását megváltoztatni, illy esetben a' községi egyház az előbbi valláson hátramaradt lakosok birtokában hagyandó; mennyiben tehát a' legújabb időkben is hasonló esetek volnának közigazgatási tárgyalás alatt, azok a' fenebbi elvek szerint lesznek elintézendők; de ezen törvény elveinél fogva jelen állapotot visszahatólag foglalások által háborítani meg nem engedtetik, 's azért a' melly egyházak iránt f. e. január első napjaig vagy kérdés nem támasztatott, vagy közhatósági elintézés jött közbe, azok kérdés alá többé nem vétethetnek. — 8. §. A' gör. n. egyesülteknek vallásbeli és iskolai ügyeik iránti intézkedési joga is az álladalom felügyelése mellett ezennel biztosítottván, e' czélebből a' magyar felelős miniszterium lehető legrövidebb idő alatt, mindenesetre pedig a' legközelebb tartandó országgyűlés előtt, egybehivandja az öszses felekezet által választandó egyházi gyülekezetet (congressust) mellynek tagjai addig is, mig annak szerkezete törvény által rendeztetni fog, ez uttal, a' különböző nyelvű népségre való tekintettel, olly arányban választandók, hogy az egyházi osztályból 25, a' világból 75, 's ezek közé a' határvidékről 25 követ küldessék.

Törvénycsikk a' községi választásokra nézve.

1. §. A' szab. kir. városokról ideiglen rendelkező T. törvénycsikk, mennyiben a' választásokról, választókról és képviselőkről szól, a' szepesi XVI városra és azon községekre is kiterjesztetik, mellyek első bírósági hatósággal ellátott rendezett tanácsos vagy már birnak, vagy ezeketán fognak a' megyék meghallgatása mellett a' miniszterium javaslatára Ó Felsőge, illetőleg a' kir. helytartó által felruházatni. — 2. §. A' rendezett első bírósági hatóságu községek igazgatási állása, a' törvény további rendelkezései, jelen állapotában megtartatuk. — 3. §. Az első bírósági hatóságu rendezett tanácsos el nem látott községekben, az előjárók választása iránt, ideiglen a' megyék fognak intézkedni.

Törvénycsikk Fiume és Buccari szabad tengerkereskedési kerületekről. 1. §. A' két kerület külön két törvényhatóságot képez; mint ilyenek törvényhatósági beldolgaikat egymástól függetlenül intézik; az ország többi törvényhatóságival, valamint kormányával és főtörvényhatóságokkal közvetlenül leveleznek 's mint más törvényhatóságok, beldolgaikra nézve a' törvény határai között felsőbb felügyelés alatt szabályokat alkotnak. — 2. §. A' kerületek törvényhatósága alá büntető, rendőri és magányjogi tekintetben, alá vannak vetve minden a' kerületek határain belül létező egyszers és javak különbség nélkül, kivéve a' szolgálatban álló katonákat, azonban csak szoroson vett személyes 's bünvádi keresetekre és szolgálati vétségekre nézve, továbbá a' váltó, kereskedési és tengerügyelői, tanácsbírósági illetőségéhez tartozó ügyeket és személyeket. — 3. §. Mind Fiume mind Buccari kerületben törvényhatósági főtisztviselő az alkaptány, ki egyszersmind rendes elnöke a' közgyűlésnek és kapitánysági törvényszéknek. Az alkaptány akadályozása esetében helyette a' kapitánysági törvényszék legidősb tagja elnököl. Mindenik kerületnek külön alkaptánya van, kit ő fels. nevez. — 4. §. A' szóbeli bíróságot illetőleg az 1836: 20. és 1840: 11. törvények e' kerületekre is kiterjesztetnek. A' közgyűlés által választandó két kerületi bíró és törvényszéki főjegyző fogják szóbeli perekben a' bírói széklet együtt képezni. — A' patriciusokról. 5. §. A' jelenleg létező patricius családok czimeiket megtartják; az eddig kinevezett patricius tanácsnokok a' közgyűlésben a' képviselőkkel együtt részt vesznek, és általában minden képviselői joggal birnak; jövendőben mindazáltal patricius tanácsnokot nevezni nem lehet. — A' választókról. 6. §. A' két kerületben választók: a' községnek mindazon tagjai, kik a' szab. kir. városokról szóló t. törvényben a' hasonló népességű szab. kir. városokra nézve megállapított képességgel birnak, továbbá a' patricius tanácsnokok, bár szükségesé értéki képességgel

nem bírnak is, végre a hajóskapitányok és hajós irnokok. — **7. §.** A választási jogot senkitől, ki a 6ik §ban említett értéki képességgel bír, megtagadni vagy elvenni semmi szin alatt nem lehet. — **8. §.** A 6ik §ban említett választók a kerületi bírakat és képviselőket fogják választani, a kerületi tisztújító székeken. — **9. §.** A választási jogot gyakorolni csak személyesen lehet. — **A tenger melléki főkormányzóról.** **10. §.** A tenger melléki főkormányzó, mint a két kerület közös kapitánya, elnöke a kerületekben a tisztújító székek és követválasztási gyűléseknek; elnöke továbbá a helybeli királyi kormányzóknak és a kerületeknek, mint törvényhatóságoknak közvetlen közigazgatásán kívül, minden egyéb hivatalos köre épségben megtartatik. — **A képviselőről.** **11. §.** A képviselők a patricius tanácsokkal és tisztviselőkkel együtt a kerületi közgyűlésekben tanácskozó és határozó szavazattal bírnak, de különvála gyűlést nem tarthatnak. — **12. §.** Az alatt, míg a törvény másképp rendelkezendik, képviselőkül a kerület bármely letelepedett lakosai megválaszthatók. — **13. §.** A képviselők száma annyi leendő, mennyi a szab. kir. városokról szóló (L.) törvényben, a hasonló népességű kir. városokra nézve, megállapított. — **A választásokról.** **14. §.** A képviselők kijelölés nélkül választatnak. — **15. §.** A kerületi bírák a kijelölendők közül választatnak. — **16. §.** Minden választás titkos szavazás által történik. — **A választások megtartásáról.** **17. §.** A jelen törvény kihirdetése után, a tenger melléki kormányzó eddigi szokott alakban, minden kerületben külön tartandó közgyűlést hirdet, melyben intézkedések tételnek a választók összehívására, és a választás helye és idejekörül. **18. §.** Ugyan e gyűlésben tételik intézkedés a képviselők választása iránt is, e tekintetben különösen a szavazatok összeszedése és a választóknak kerületekre felosztása iránt. **19. §.** A választás napján szinthe közgyűlést tartatik, melyben az eddigi kerületi bírák hivatalaikról lemondván, a gyűlés tagjai által, a választók közül, legalább tíz tagból alakítandó bizottság választatik a kijelölés feletti intézkedésre. — **20. §.** A kijelölés a kijelölő választvány és a kormányzó által szótöbbséggel állapítatik meg. — **21. §.** Az alatt, míg a törvény másképp rendelkezendik, e törvény szerint csak a kerületi bírák, illetőleg képviselők választatnak, és három évről három évre újítatnak; a képviselők helyei csak új választás által, a rendes időszak választásokkor tölthetnek be; ellenben ha a tisztviselők soraiban üresség időközben támad, illy tisztviselők helyett a közgyűlés által ajánlandók közül ideiglen a tenger melléki kormányzó, mint a két kerület főkapitánya, helyettesít. —

22. §. Az igazgatósági bírák a közigazgatás külön szakaira külön választatnak. — **23. §.** A kerületi bírák megválasztása után a képviselők választatnak meg. **A tanács-és közgyűlésről.** **24. §.** A tanács és közgyűlés hatóság's az alatt, míg a törvény a közigazgatás mikénti elrendezése iránt részletesen intézkedik, jelen állapotában megtartatik. — **25. §.** Minden közgyűlés mind a tanács ülési nyilvánosság. — **26. §.** Az ülésekben a hallgatóságnak a tanácskozássokat megháborítani nem szabad. A esendet fentartani az elnök kötelessége és az ülésben különösen e czélból a tanács által választandó csendtiszt vezérlése alatt a nemzeti őrsereg ügyel. — **27. §.** A közgyűlés elnöke az alkapitány, akadályozása esetében a kapitánysági törvényszék legidősb tagja; tagjai a tisztviselők, patricius tanácsnokok és képviselők, személy szerinti egyenlő szavazattal. — **28. §.** Közgyűlés tartatik minden hónapban legalább egyszer, lehet ezenkívül többször is, valamennyisz a közgyűlés előre megrendeli, vagy a tanács's illetőleg alkapitány sürgető körülmények miatt, szükségesnek tartja. — **29. §.** A katonai állástól ezen kerületek, kikötői minőségükönlfogva a tengeri kereskedés és hajózás felvirágzása tekintetéből, felmentetnek, és e részbeni kiváltságos szabadságait törvényleg megerősítetnek.

Felirás a királyiak megerősítendő törvények ellenjegyzése iránt. Fels. 'sat. A' f. hó mart. 31én kelt kegy. kir. leirata által fels. egy független felelős magyar miniszterium alakításában kegy. 's akép egyezvén meg; hogy azon tendók is, mellyek eddig a magyar udvari kancellária köréhez tartoztak, a miniszteriumra ruháztassanak. Ezen kegy. k. leirat folytában jobbagyi hódolattal kérjük felségedet: méltóztassék kegy. elrendelni, hogymár a jelen országgyűlésen királyilag megerősítendő törvények ellenjegyzése is a miniszter-elnök által történjék. Kik egyébiránt 'sat april 6án.

Szamos kath. világi és egyházi rendűnek kérelemlevele az orsz. egybegyűlt rdekhez. A törvényesen kimondott's általunk is üdvözlött lelkiismeret-szabadság's vallások közti egyenlőség tekintetéből, de a kath. egyház biztosításaul is kívánjuk: hogy 1) valamint minden bevett vallás egyházának kormány-irányábani viszonyai egyedül törvény által vannak meghatározatva: ugy a kath. egyháznak polgári hatalom irányábani viszonya is a szabadság's vallások függetlenség alapján hasonlóan törvény által rendeztessék's minden ellenkező gyakorlat's rendelet megszüntessék. 3) A törvény által sehohsem tiltott, sőt az 1559: 41, 's több törvény által

engedélyezett zsinatok's egyházi gyülekezetek szabad tartása ne akadályoztassék. 3) Az egyéb vallásfelekezeti nevelési ügyeire nézve is főnálló felsőbb felügyelés mellett a katolikusoknak saját iskoláik alapítása, czélszerű elrendezése's igazgatása iránti joguk biztosítottassék. 4) Miként az evangélicusok's n. e. görögök egyházi's iskolai alapítványait önmaguk függetlenül kezelik: ugy a kath. közalapítványokat ide értvén azokat is, mellyek eddig a k. hely. tanács alatt állottak, kivéve a m. kir. egyetemet egy csupán egyházi's világi katolikusokból álló bizottság kezelje. Ezek törvény általi biztosítottasságát ugy a lelkiismeret szabadságának érdeke's a vallások közti egyenlőség méltánylása, mint a kath. egyház szabadságának biztosítása's így az azt képező számos hívek megnyugtataása egyiránt igényelvén, ebbeli kérelmünkkel teljes bizodalommal az országos rdek figyelmébe's pártfogásába ajánljuk. Pozsonyban, szentgyörgyhó 6ik napján, 1848.

Határozat a kapcsolt részek iránt. Az ország az 1848. eszt. martius 31kén kelt, örök időkre nevezetes kir. leirat által megnyerte a sanctio pragmatica alapján azon önálló kormányzást, melyre os alkotmányánál és törvényénél fogva jogosítva volt. A törvényhozás kimondotta, hogy a teher egyenlő; megszüntette az urbéri; kárpótlást szavazott azoknak, kik az urbéri javadalmak megszüntetése által érteikben csorbát szenvedtek, és ezen kárpótlás alapjál kijellette a magyar kincstári javakat. Önálló kormány, egyenlő teher, szabad föld, kárpótlás az urbéri javadalmakért, a magyar korona alatt egyesült nemzetek javára. Mindazon institutiók, mellyeket a jog-és teher-egyenlőség megkíván, teljesen ki fognak fejtetni; az alap, mely a jelen országgyűlésen letétele, elég erős és tágas egy épület fölvételére, mellynek őtalmas falai között elérjen az egész nemzetés annak minden tagjai; ezen épületet megrakni a jövő idők feladata; de hogy ezen épület fenállhasson, egyértéltés szükséges. A magyar korona alatt különböző nemzetek együttvéve a munkások az áldadalom nagy épületén. A szabad alkotvány, a közteherviseelés, az urbér megszüntetése, kárpótlás az urbéri javadalmakért mellyek mind azon egy törvényhozásból sugárzanak ki és azon institutiók, mellyek ezekből folynak, a magyar korona alatt egyesült népekre nézve egyiránt üdvösek csak úgy lehetnek, ha minden népek, mellyeket a magyar korona egyesít, ezen egy törvényhozás hatalmát, és a magyar koronát, melly a magyar közálladalom egységét képviseli, egyenlőn tisztelni fogják. Mind a szabad alkotványban, mint a terhek egyenlőségében, mind az urbér megszüntetésében, mind azon kárpótlás iránt, mellyet az álladalom az urbéri javadalmakért, nyújt, minden a magyar koronához tartozó népek egyet-értenek és ez érdekek olvadnak össze; azon egy, mi iránt egyet nem értenek, azon egy érdeke, mellyben összeolvadni vonakodnak, az, mi eddig is, közös törvény, közös haza, és közös korona mellett Magyar és Horvátország lakosai között különbözőst okozott: a nyelv és nemzetiség. Értsük egymást a nemzetiségre nézve is's legyünk egyek egy hazában, egy törvényben és egy szabadságban. A' historia, mellynek lapjai harcban békében közősek, legyen jövőre is könnyve a testvéri szeretet bizonyosságának a magyar és horvát nemzet között, mint hajdan a Zrínyiek, a Frangepánok idejében volt; ne engedjük, hogy a kaján irigység és gonoszak fondorkodásai alapítalan féltékenység lappangó tüznél dülő lángot gyútsanak, melly mind a két hazát örökre megemésztheti. Járjuk le együtt és karöltve a sors végzetét; egyetértve erősek leszünk; egymás erejével egyetértve boldog lesz a két nemzet egymás legesőbös boldogítása által. A' törvényhozás ünnepélyesen kijelenti, hogy azon kapesot, melly által Horvátország és Magyarország egyesülve vannak, nem abban keresi, hogy a horvát honpolgárok nyelve a helyhatóság közigazgatás köréből száműzetvén, helyette a magyar állítás-sék. Kijelenté, hogy valamint eddig czélja soha nem volt Horvátország lakosainak nemzetiségét és nyelvét elolvasztani, ugy ezen nemzetiséget és nyelvet, mint a horvát honfiak elutaladonithatlan sajátját, most is tiszteli's épségben meghagyni o-hajtja. A' kapesot, melly Magyarországot a' részekkel egyesítse: közös szabadság, közös törvényhozás, közös főkormány, közös király. A' törvényhozás azon szabadságért és jóllétért, melly Horvátországra Magyarországgal közösen fog kiadani, kívánja: hogy a' kapesotnak nemzetisége magyar legyen, és elvárja, hogy ezt horvát hazafiak önként is ismerjék el. A' miniszterelnök megbizatik, hogy az ország rdeinek ezen értelemnyit a' kapesot részekben egy különösen e' czélből kibocsátandó körlevél által érthetően, és a' nép fogalmihoz is alkalmazva, a' kapesot részek honpolgárainak nyelvén is tegye közhírül.

Miniszterek esküformája. Én N.N. esküszöm az élő Istenre 'sat. hűséget a' királynak és alkotványnak, engedel-mességet a' törvénynek, esküszöm, hogy az ország kormányozási's ezel kapesot kötelességimeta' törvények szerint fogom teljesíteni. Isten engem 'sat.

Határozat. Előterjesztvén a' miniszter-elnök által, hogy a' (D) Lczikk életbeléptetése iránt a' törvényhatóságokban különböző értelmű határozatok hozattak's ennek követ-

keztében a' rdek felhivatván, miszerint lehető félreértések elkerülése tekintetéből az említett törvénynek értelme, a' részben, milly tartozások lettek megszüntetve, világosan fejeztessék ki; ennek következtében határozatott: a' (D) törvénynek értelme, azon szó által „urbéri“ teljesen világos levén; a' kk. és rr. felvilágosító újabb törvény alkotásának szükségét nem látják, annálkevésbbé, mivel ezen szó „urbéri“ félreérthetetlen világossággal a' tartozványokat illetőleg olly birtokot jelel, melly a' jobbagyi birtokostól, az urbéri törvények értelme szerint, rendezési per, vagy kibecsülés után el nem vétethetett; az urbéri robot, dézma, vagy ezeket pótló fizetések tehát olly szolgáltatásokat jelelnek, mellyek urbéri tartozványok után teljesítettek. E' szerint kétségtelen és félreérthetetlen világos a' törvénynek rendelete, hogy csak olly robot, dézma (uri kilenczed) vagy ezeket pótló pénzfizetés szüntettetik meg, melly urbéri birtok után teljesített a' földesur javára; az olly birtok után, melly az urbéri törvények szerint a' jobbagy kezéről a' földesur részére vissza nem vétethetett.

Pozsony. April. 10kén. Ó felsége ma délutáni 6 óra tájban érkezett meg. A' miniszterek megerősítették. Zsedényi tiszára van mosva. Minden fölterjesztett törvény jóváhagyva. Holnap fognak szentesíteni ó felsége által. Most a' város ki van világítva, a' nép hullámkzik le és fel örömjájában. **G. V. O R S Z Á G G Y Ű L É S.**

Kerületi ülés april 2kán délelőtt. **Bónis.** A' kormányi kinevezéstől függő közhivatalnokokról törvényczikket terjesztett a' ház elibe. Olly vélekedésben levén, miszerint a' kormányi felelősség eszméjét csak úgy lehet életbe hozni, ha a' miniszterium az általa alkalmazott közhivatalnokokért a' felelősséget elvállalhatja, indítványozá, hogy a' törvény úján ki-vüli elmozdithatlanság csak az igazság kiszolgáltatásával megbizott egyedekre szorítkozzék. Pázmány D. megjegyzésére, miszerint az elvet elfogadják, de nem tudja, hogy a' megyei bírák is értetnek e'—az indítványozó azt viszonozá, miszerint a' megyeiekre ki van mondva a' választás. — **Madarász L.** (Somogyk.) Az elvben osztózik, de úgy tartja, hogy a' Lczikk rubruma világosabb, mint a' törvényczikk maga. A' bíróság kétféle, a' municipális bírókra az eddigi szokást kívánja fen-tartatni, 's ha az elmozdithatlanság csak a' felsőbb bíróságokra értetik, nincs szava ellene. Maig is megvannak a' 6 ezer fős főispánok, kik nem hogy leléptek volna, sőt olly hást gyakorolnak a' felső táblán, miszerint ok fejték ki a' nemzetel daczoló nézeteket's az alsó tábla üzenetét visszszakul-dik. Ez így tovább nem mehet, ezek feleletre vonandók. En-nél fogva felszólítja a' miniszteriumot vagy a' tábla mondja ki, — hogy melly főispánok törvénytelenül fizetést huztak a' kincstárból, ollyanoknak tekintetnek, kik többé nem hivatal-nokok. Olly egyedek ok mint mások, azon 6 ezer forintnál fogva hogyan foglalhatnak helyet a' felső táblán. Ha intézke-dés nem történik, érzi szóló, hogy megyéjében van annyi erő, miszerint főispánját maga fogja elmozdítani. A' megyékben most csend van, ám de ki áll érte jót, hogy az illyszerű főispá-nok zavart nem csinálnak otthon? A' törvényczikket tehát pár-tolja, 's ohajtja, hogy az illy megyei főkörmányzók leléptes-senek. — **Kosuth L.**: Somogy megye követnek aggodal-mait alaposaknak ismeri el, de kérdi: vajjon a' miniszter-elnök mert még más miniszter nincs! — törvényhozási intézkedés nélkül teheté olly lépést, minót S. követe javasol? Nem; So-mogy követe maga elismeré minap, miszerint a' dolog ugy áll, hogy míg a' törvényhozás valamely institutiót meg nem változtat, az fen áll. Eddig a' törvényhozás az 1536: 36. t. cz. mellett küzdött, ez a' miniszterelnökre kötelező törvény, mel-lyet megszegnem nem szabad. 'S itt fekszik szüksége annak, mit S. köv. javasolt, mert különben az új formákat a' megyei élettal consolidálni nem lehet, ha a' megyékben a' törvény-hozás többségének szellemével reactionalis emberek létez-nek. Ha a' legközelebb országgyűlésen a' miniszterium ki-sebbségben marad, és radicalisabb, vagy conservativebb mi-ntszerűen foglalja el helyét, hogyan fog ez kormányozhatni, ha a' közhivatalnokokat megtartani köteles? Eddig némely hi-vatalnokok elmozdithatlanok voltak, mert nem volt felelős kormány; most a' koczka megfordult. A' municipális rendszert jobban szereti, mint a' felelős kormányt, de ha a' közhiva-talnokok elmozdithatlanok lesznek, ki legyen akkor felelős mi-niszter? **Ruttay István (Zólyom k.)** Azon elvet látja veszé-lyeztetve, miszerint a' bírák választattak, figyelemzetti a' táblát, lehet é jogról lemondani? különben a' törvényjavaslat-pártolja. — **Bónis S.**: A' törv. jav. oka az, mit Somogy k. adott elő, az egész azon szellemben van írva. Mig áll a' tör-vény, hogy a' főispánokat csak törvény után lehet elmozdi-tani, addig az intézkedés meg nem történhetik, kell törvényt hozni, hogy peren kívül is lehessen tul adni rajtok, 's azért melly főispánok nem a' nemzet felvirágoztatásán, de az abso-lutismus megörökítésén működtek, el kell azokat mozdítani. Mi a' választást illeti, hisz a' miniszterium a' többség kifolyá-sa, 's mig illyen, nem fél attól, hogy a' kir. táblához bírákat ne-vez, mert ha nem ollyanokat alkalmaz, kik a' nemzetnek tet-szenek, a' miniszterium is el fog mozdittatni, mert neki a' több-ség szellemében kell kormányozni (közhelyeslés). **Beránth**

Zsig. te indi sor, n mert t va, a' ugy v kapott tárczá ki telt honra fogadr kell, h vataln főispán tón ez kedésr zik me Megm szolal az adm törvé zik, ot elmoz e' törv minisz váb ember megyé datni a' 6 ban sá emleke lette h ségévén zen kis megyé Most m melly I het est facto e ne törö bülr örö érsek h a' főisp zeknél tessene diltassa (hoszta örökös Ferenc táblát a gésben mellett. vagy a' tének e fele.öss kiterjed szerint osztása gessé, mat vé ezen í vagy jen, de gyedek nak vél, hogy a' de a' s tanácsá jónak r: hog zettel ö tethetor eszméjé teriumi angol és kon eng telmezte lelos a' fog, vég mulaszt mit a' m a' minis engedet detlensé rány a' vatalnok elmozdi kéz nem

Zsig. (Ungm. k.) Két tárgy van a szövegben, mit Sz. követe indítványzott, 's másik az, hogy van egy oly hivatali névsor, mely az új rendszerrel nem fér össze. Ez abból ered, mert miniszterei volnának is, nem is. Az ígéret meg van adva, a névsor is kitűzve, hogy ki milly tárczát fog kapni, de úgy veszi észre, hogy ezen polgártársak közül még egyik sem kapott tárczát eddig. Pedig nagy szüksége volna, hogy legyen tárczák, mert addig nem lesznek felelősek. Eszközöltessék ki tehát, hogy legyen meg az a miniszterium, különben a honra minden perc veszélyes. A szabócsi indítványt el kell fogadni; ki a célt akarja, ohajtania kell az eszközöket is, — kell, hogy a miniszterek nevezzék 's elbocsáthassák a közhivatalnokokat. A mi a lajstromban levő adminisztrátorok és főispánok működését illeti, szóló csak harmadnappal ezelőtt tón ez iránt szót 's akkor az mondatott, hogy törvényes intézkedésre szükség nincs, most mondatik hogy van, nem ütközik meg rajta, hanem pártolja az indítványt. Madarász L. Megmondja, mi különbség van a szabócsi javaslat 's az ő felszólalása közt. Elvileg azon javaslat ebből foly. Hallotta, hogy az adminisztratori rendszerre nem kell törvény, mert az mint törvénytelen magától megszűnik; de Fejér megyére hivatkozik, ott a törvénytelen adminisztrator még most is megvan, elmozdítva nincs, 's hivatalát le nem tette. Nem áll tehát, hogy e törvénytelen hivatal megszűnt volna. A fejmegyeyi adminisztratornak nincs annyi belátása, hogy szégyenlené tovább megtartani hivatalát. Az országgyűlés elműlik, az illy ember becsúszkál egyik minisztertől a másikig, 's akkor a megyének jut azon feladat, a mit törvényben szeretne kimondani nem csak az adminisztratorokra hanem a 6 ezer forintos főispánokra is. — A kik oly alakban sáfárkodtak, megérdemlik, hogy a törvény rólok megemlékezzék. (Tetszés.) A ki több pénzt fogadott el, mint illette hivatalával visszaélt. Így áll a dolog, tétessék kötelességévé a miniszteriumnak, hogy az illy urakat elmozdítsa. Ezen kis figyelmet megérdemlik. Midőn a főispánok vexálták a megyéket, mikor tartotta meg a kormány az 1536:36.t.c.? Most már nem a bécsi kormánnyal van dolgunk, de olyannal, mely Budapesten fog székelni, mellynek börtét is meg lehet csipni, nem lát abban logicát, hogy míg a főispánok de facto elmozdíthatók valának, az örökös főispánságok miért ne törölthetnének el? Van egy pár család, melly mintha égből örökölte volna a főispánságot. Az viszszatetszó, hogy egy érsek hivatalánál fogva legyen főispán. Nem látja elvét, hogy a főispánság mikint lehet családhoz vagy hivatalhoz kötve. Ezeknél fogva kívánja, hogy az örökös főispánságok eltöröltessenek, 's az adminisztratorok és 6 ezer flos főispánok mozdíttassanak, 's közzönjék meg, hogy actio alá nem kerülnek (hosszas éljenzés.) Ken de Zs. A t. cikkelt elfogadja, de az örökös főispánok iránti kérdéstől praescindálni akar. Deák Ferencz vélekedése szerint az események megfeszítették a táblát a logikától, a törvényjavaslatok nincsenek összefüggésben. A megyéket meg akarják hagyni a felelős kormány mellett. Azon ösvényen vagyunk, hogy vagy a felelős kormányt vagy a municipiumokat kell megmentenünk. Somogy követeinek előadása nyomán azon kérdést teszi a házhöz: „hogy a felelősséget érti-e, miszerint ez a személyek választására is kiterjed? Kossuth L. A tárgyra nézve úgy gondolkodik, miszerint a statutanács felállítását 's a kormánysszéki tagok felosztását oly átmeneti lépés, melly csak az által válik szükségessé, hogy engedékenyek kívántunk lenni, hogy a forradalmat vér nélkül küzdhessek ki a bureaucratia ellenében. De ezen intézkedést nem érti úgy, hogy mert valaki kancellaria vagy consiliumnak tagja volt, már őt azért alkalmazni kelljen, de hogy a consilium, mint institutio eloszthatik, 's az egyedek közül csak az alkalmaztatik, kit a miniszterium jónak vél, csupán a statutanácsra határozottan mondatik ki, — hogy a kancelláriai referendariusok annak tagjai lesznek, de a statutanács nem közigazgatási testület és tagjainak tanácsát a miniszterség csak annyiban veszi fel, mennyiben jónak magára nézve tanácsosnak tartja. — Azon kérdésre: hogy vajjon a miniszteri felelősség a municipalis szerkezettel összeilleszthető-e? megvallja, miszerint összeegyeztethetőnek tartja, mire nézve a miniszterium felelősségének eszméjét bocsátja előre. A francia forradalom előtti miniszteriumi felelősség nem fér össze a municipiumokkal, de az angol és éjszakamerikai igen, hol a kinevezett tisztviselő von engedelmessékedni nem tartozik. Ha a felelősség úgy értelmeztetik, mint azt a t. javaslat is elhatározza, miszerint felelős a miniszter az iránt, hogy törvénytelenül cselekedni nem fog, végrehajtja azt, mit a törv. kezére bízott 's nem fogja elmulasztani, meg van a köre szabva. Hogy minden teljesüljön, mit a miniszterium akar, erre nézve gát a municipium; de ha a miniszterium csak törvényes akar, a nemzet megszokja az engedelmisséget, midőn az eddigi rendszer mellett az engedelmességben találta az erényt. Ezekben van a kiegyenlítő irány a municipiumok és a felelős kormány között. A közhivatalnokokra jövő országgyűlésig el kell háritani azt, hogy elmozdíthatók ne legyenek, ha itt a miniszteriumnak szabad kéz nem engedtetik, a közigazgatás meg fog akadni, miért ki

kell mondani, hogy ki nem bíró, elmozdítható. Oly csekélységről, mint az örökös főispánság most nem intézkednek, e mellett a rend, a közigazgatás meg nem akad. E vitalkozás eredménye lón, hogy a szabócsi indítvány elvben elfogadott 's a t. cikk kinyomatni rendeltetett. Szentkirályi M. A legújabbban érkezett k. k. leiratra vonatkozó felirást olvasván fel, a többség rögtön kinyomatni kívánta, mit a jegyző ellenzett 's a szerkezetet előbb meghányatni kívánta. Kossuth L. Nagyra becsüli igen tisztelt követtársának szerénységét, de midőn annyi áldozatot hozott, kéri, hozza most szerénységét is áldozatul, hisz nem a t. cikk, hanem csak felírás forog szóban. A szerény jegyző legalább többször SSként kívánja a szerkezetet felolvasni, de attól tart, hogy célját el nem éri, mert a ház tagjai nem szoktak hallgatni, ha csak irás nem fekszik előttük, nehogy tehát hiába olvasson csendet kér, és lón csend 's a felolvasást éljenekkel tetéztet „fogadjuk koszoruzta.“

E tárgy után Kubinyi F. (Nógrád): A kir. udv. fenntartásához, a közös diplomatiához és a magyar hadsereghez megkívántató különféle katonai testületek ellátására jövőendő biztosítás iránt ideiglen 3 millió pftnyi sommát ajánlott összesen. Pázmány D. Megadátván a nemzetnek a jog, hogy pénzügyeiről rendelkezék, e jogot a nemzet most veszi gyakorlatba. Más alkotmányos országokban a budgetet eldöntőleg az alsó ház határozza meg a nélkül, hogy a felső ház csökkentési jogát elismerné. Ezt előre bocsátva a nógrádi indítványra mindaddig, míg a finanszminiszter az ország jövődelmeiről előterjesztést nem tesz, határozatlan nyilatkozni nem mer. Midőn a civilliste Angliában 1608ban behozott, az angol udvar költsége 1,200,000 pftban határozottat el, miben sok hivatalnok fizetése is befoglaltatott. Franciaországban a forradalom előtt civilliste nem volt, a revolutio nem adott, mert republicát idézett elő. Midőn Napoleon tette fejére a koronát, 32 mil. frankra tétetett a civilliste, mi a jövedelemnek 1/24 részét tevő. X. Károly a civillistet kevés kivétellel megtartotta. Lajos Fülöp udvara tartására 18 mil. frank költetett, mi a jövedelemnek 1/60 részét tevő. Nekünk általános sommát meghatározni nem lehet, mert az alap hibetől megmarad, ha a finanszminiszter a statusjövendelmeket előterjeszti. Ki kell mondanunk, hogy csak ideiglen és beszámítás mellett adunk valami összeget, de vigyázzunk, mert idővel a csökkentés nehéz. Ha fejedelmünk összes civillistéje 6 millióra tétetik 's Magyarország 1/3 részét teszi a birodalomnak így Magyarország 2 millió esnék. Az udvari költségeket egyéb költségektől megkülönböztetni szeretné, miért a közös diplomatiához és a magyar hadsereghez megkívántató katonai testületek ellátására szükséges költségek fejében 1 millió flos 's így összesen 3 milliót ajánl. Végtevére azt tartja, hogy a nádor fizetése iránt is szükség rendelkezni. Kossuth L. Azon kérdésre elhatározásánál, mit Nógrád köv. felhozott, egy körülményre kell figyelmeztetni, 's ez az, miként nem gondolja, hogy e tekintetben adatokkal és tájékozással bírhasanak, mert csak általános sommát lehet kivetni, melly csak addig lesz ajánlat, míg a jövő törvényhozás intézkedik, a midőn az vagy beszámíthatni vagy kipótoltatni fog. Ebben áll a garantia, minthogy adataink nincsenek a költség felől, azért egy általános összeget adhatunk ideiglenesen. Ha a ház a nádor fizetésre szükségesnek tartja az intézkedést, nincs ellene, de a dolgot úgy érti, miszerint a nádori hivatal költségei a magyar jövedelmekből fedeztetnek, a sommának meghatározására nézve pedig törvény szerint a nádor és őfelsége között egyezkedésnek van helye. Más volna, ha most választanánk nádort, de nádorunk van, kinek fizetésére nézve az egyezkedés megtörtént, mellyet mint transactiont veszünk át. Ha e fizetés nem felel meg az esetnek, mivel a magyar alkirálynak birnia kell, az ország fog e tekintetben gondoskodni, a mi most okvetlenül nem szükséges. Lónyay G. A nógrádi ajánlatot elfogadja. Madarász L. Pestm. köv. kijelentése folytán aggódik azon, miszerint a nádor fizetése egyezésen alapulván, a jövő törvényhozás nem lesz kellő állapotban. A csökkentés idejét most nem látja. A civillistere nézve Pestmegye követének okainál fogva egyformán tesz a ház, ha kevesebbet ajánl, is miért szóló 2 millióra szavaz, ha kevés lesz, megadjuk jövőre. Kívánja azonban, hogy az alsó ház ebbeli rendelkezését csak határozatlan nem pedig üzenet által jelentse ki. Hogy általános somma adassék, ebben osztozik, de ekkor minél kevesebbet adjunk, ha többet adunk, különböztessük meg, mert a sommát felemelni vagy csökkenteni bajos. Kossuth L. Ha a calculusokba ereszkedünk, megbánhatjuk, az ellen egyedül mentőzer calculust nem tenni, 's ha beszámítás alapján intézkedünk, ezen alapon nem lehet veszteni. Calculustenni nem tanácsos, mikor semmi basis nincs. Franciaországban a budget 1 milliárdon felül balad, de abban a világon minden befoglaltatik, 's ha 38 millió felül a többi költséget felvennők, akkor 100 millió fölül volnánk. Még egyszer ismétli, hogy calculusba ne bocsátkozzanak. Három vagy két millió állapítassék e meg, mindenik mellett egyenlő jogok hozhatók fel, azért nem szeretné alkudozással és juris publici kérdésekkel huzni az időt, (közbe kiáltják 3 millió). A nádor fizetésére nem kell határozat, mit e tekintetben főleg mon-

dott, nem azért mondá, mivel a fejedelem egyezkedett, hanem mert a törvénytől fogva egyezkedett. Ez egyezséget, mint transactiont át kell vennünk. Arra nézve, vajjon határozat hozassék-e vagy felirat intéztessék a somma iránt? azt jegyző meg, hogy az alsó tábla jogát egyik sem veszélyezteti. Angliában, Franciaországban az alsó ház nem azért ajánlja meg a budgetet, mintha erre a törvényben nyíltan feljogosították, hanem azért, mert ebből tudatik meg a kamrai többség. Ha meg nem ajánlja a költségeket, a miniszterium nem kormányozhatván lelépni kénytelen. A charta iníciatíva ad e részben az alsó háznak. Felírással kívánja a felsőháznak határozatunkat tudtára adatni. Reményli a főrendi tábla ezuttal közjogi kérdésekbe nem bocsátkozik. Ez értelemben mondatván ki a határozat Vidostüstént felolvasá a felirati javaslatot. Ráday Gedeon színházról jelentéses számadása adatott be és még számos petíció. Ezután országos ülés lón, mellyben a megálapodások hitelesítettének.

Ápril 2 kán d. u. 5 órakor tartott kerületi ülés részletei: Olvastatt a megye-rendezésről szóló törvényjavaslat, melly szerint a közgyűlés képviseleti alapon vala nyugvandó, minden 800 embere jutván egy képviselő, kiknek száma 40nél kevesebb és 400nál több egy megyében sem lehetett volna. —

Kubinyi A. municipium alkotványunk egyik biztosítéka, a szabadság bástyája zsarnoki önkény ellen: ugyanazért ő is megtartatását kívánja a megyének. De különbséget szeretne tétetni a választási és tanácskozó gyűlés közt. Amahoz qualificatio szükségtelen, emehez szükséges, még pedig tekintettel a nemzetiségre. E szempontból, de meg mivel ez országgyűlés kimondá, hogy jogot elvenni — hivatásához nem tartozik — azt kívánja, hogy az eddig jogosítottak ezentul is részt vehessenek a megye közgyűlésében, valamint részesülnek a követválasztásban is. Egyébiránt pedig ezeken kívül minden helység küldjön a közgyűlésre képviselőt. — Olgay A. Ámbár ez ügyet a jövő országgyűlés competentiaja elé utasítaná, nem ellenzi, hogy róla most ideiglen előtte értelmében rendelkezék az országgyűlés.

Schnee. Szerinte is e tárgy a jelen országgyűlés missiója körén kívül esik. Elismeri azonban, hogy a megyét jelen szerkezetében meghagyni nem lehet, de más részről a törvényjavaslatot sem tartja czélszerűnek. Emlékeztet Kossuth azon mondatára, miként azt szeretné, hogy ez átalakulás miatt senkinek oka ne legyen szomorkodni, hanem csak örülni: már pedig e javaslat szerint sokan bánkodhatnak, megfosztatván azon jogtól, mellyel eddig bírnak. Az is világos ugyan szóló előtt, hogy bajos a tanácskozási képességet nem kötni bizonyos qualificatiohoz: de szerinte ez kisebb baj, mint lenne az, ha a nemesség tömérdek áldozatai mellett, még a megyei gyűlésből is kizáratnék, melly föllázítaná a kedélyeket. — Pál János Nógrád követének előadásában osztozik. Bohus A. változtatást jelenben szükségtelennek tartván, oda kívánja utasítani a miniszteriumot, hogy a képviseleti országgyűlés elé adjon törvényjavaslatot a megye-rendezés iránt. Zsarnay. Szinte Nógráddal fog véleményben, ez ügyre nézve, kezét. Madarász. Szerinte a törvényjavaslat jogot senkitől nem vesz el, általa inkább, terjesztetni szándékolatik a jog. A megye jelen szerkezetében és a felelős miniszterium együvé nem férnek: eddig is anomalia volt, hogy csupán születés miatt birjon valaki tanácskozási joggal. Csodálkozik Nógrád jelen indítványa fölött, azon Nógrádé fölött, ki csak egy pár nappal előbb az univesel suffraget vitatá! Ha községi képviselők mellett a nemesség egyedenként szavaz: az illy megye csak satyrája leend a képviseletnek. Anomalia az is hogy együtt születési és vagyoni qualificatio legyen. Eddig is az volt főbaj, hogy a tanácskozásban sokan részt vőnek, kik ahoz egy kukkot sem értek. (Zugás.) Tudja, hogy kényes vita ez a nemességre nézve, mert azon nagy ur, ki több ezer voksról kényekedve szerint rendelkezett, ezentul egyet is csak úgy birand, ha a közbizalom képviselővé választja meg őt. — A depravationak utja elzáratik. Pénzen vesztegeték meg az egész országot. (Közbe kiáltás „nem áll.“) Tudja, hogy nem annyira a depravált tömeg, mint a depraváló a bűnös; de annyi igaz, hogy az egész nemesség pénzért borért eladta magát. Szóló e büntölt tisztán áll, szóval, okokkal igyekvők csupán részére hódítani a nemességet (éljenzés). A megvesztegetési szerepről le kell lépünk. Jelen törvényjavaslat szerint a nemesség nem vesz, mert egyenlő választhat a nemnessel Theoriailag eddig sincs már különbség a nemesség között, mert mindenki adózik, honját védeni köteles, 's a politikai jogok gyakorlatába befoly: vagy azt akarjuk, hogy a 15 millió népet egy pár százezerrel leszavassuk? A hon felvirulásának kötelessége most már nem ezrek, de milliók vállán nyugoszik. — Vagy hivatásunkat még most fogjuk föl, midőn már az egyenlőség elvét kimondók; egy megbukott aristocratiának képviselői vagyunk-e? Az a rendet akarja megbuktatni, ki még tovább is tűrni akarja, hogy nemességre bázirózzassék a megye, melly szerint a magyar tömegekről rendelkezhetvén a felelős miniszteriumot buktatná meg legelőbb. Érti, miként nehéz némellyeknek leszállni

azon székéről, melyre őket a kortestömeg emelé: de hát azért meg kell é buktatni a népképviselőt? Szóló a törvényjavaslatot pártolja, azon hozzáadással, hogy a diplomaticus bár teljes korúságát még nem érte el, választási joggal élhessen. (Eljenzés) Lónyay Gábor: Ez országgyűlés körén kívül esőnek vitatván a megye-rendezést, azt a képviselői országgyűlésre kívánja halasztani, annál is inkább, mert annak kedve szerint úgy sem oldathaték meg a kérdés. — Szentkirályi. Ő is szereti a municipiumot, ép azért pártolja jelen törvényjavaslatot. Kik az eddigi elemekből kívánják alkotni látni a megyét, — ez által magát a municipiumot támadják meg. Ha a megye eddigi szervezetében marad, a képviselői országgyűlésnek első teendője lesz, hogy az egész megsejtesse, miután a kormányzásra alkalmatlannak fogja lenni azt. — Nem is látja okát, miért kívánják megtartani az eddigi elemeket, mert igen csalátkoznak védőji, ha hiszik, miképen a politikai befolyást ez uton megtarthatják. A megye többé utasítani nem fog, nemzeti felelős kormányunk levén a gravaminális politizálásnak is lejárt kora: az utasítás a petitionalis térre megy át, politizálni nem leend meggyűlésen mi fölött, s így csupa administratív testület marad a megye. Aztán kéri: az ez országgyűlésen hozott törvények miként hajthatnának végre az eddigi elemekkel? az elégtelenség mindent megkísértenek akadályozására, s mi lesz aztán a felelős ministeriumból? Ha kérdőre vonatik a minister, miért nem hajtá végre a törvényeket, felelni fogja, ez a megye félretévé, amaz ellenszegült'sat. — adjatok uraim hatalmat kezembem, hogy a végbe hajtásra alkalmas eszközöket szerezhessenek. — És ez a municipiumnak halálos ítélete leend. — Ennek elkerülése tekintetéből kell rendezni a megyét s pedig olly alapon, minőn a jövő törvényhozás nyugvandik: mert csak ha azzal homogen elemekből álland, nem töröltetik el, nem jó összeütközésbe, sőt egymást kölcsönösen segítik előmunkálataikban. —

(Folyt. követ.)

KÜLFÖLD.

OLASZORSZÁG. Nápoly mart. 29. Palermoban mart. 25én nagy ünnepélytel nyitattott meg a parlament. Szicília ideigl. igazgatójává Ruggiero Settimo neveztetett ki. A Bour-

bonok ellen mindenütt ellenszenyilatkozikés sokan II. Ferdinandot trónvesztesnek jelentik, mind a mellett remélik, hogy a lombardi eredmények Sziciliára nyugtatólag fognak hatni. Róma, az egyházi birodalomból érkezett legújabb levelek szerint a pápa a jezuiták társaságát megszüntetné. Rómában is, miként Olaszország számos városiban nagyszerű készülétek tétetnek a lombardi hadjárásra. Sőt egy velencei mart. 31éről szóló levél szerint egy római csapat Vicenzába már berontott s ugyane szerint a bresciaiaktól Radecky hadvezér vereséget is szenvedett. Majland mart. 31én: A' milánói ideigl. kormány, mely mart. 30án a zsidókat emancipálta, 31én kijelenté: mlkép Lombardiának minden városa hozzá csatlakozott s részint már választott, részint ezután választand képviselőket, kik az ideigl. kormányban részt veendnek. Padua, Modena és Parma szinte levelezésbe boocsátkoztak a milánói kormányval, hogy vele együtt tanácskozhassanak az olasz nemzeti egység biztosítása s megerősítése felől. Károly Albert király, ki 29én Vogherában tartományra nézve a zsidó emancipációt kihirdeté, 30án Lodibá érkezett 12 ezer fegyveressel. Arcioni tábornok dandára 30án Bresciába nyomult, mely város ellen 5000 piemonti Bés tábornok vezérlése alatt volt indulóban. Az ausztriai előhadak mart. 30án Bresciától négy olasz mföld távolságra feküdtek Boffalora mellett, a főhad pedig Castenedolo, Montechiaro mellett s ezek környékéin tanyáz. Ezenkívül ausztriai hadak tartózkodnak még Mantuában, hol egyszersmind a polgárok ellen kell harcolniok, Peschierában és Rizzato környékén. Majland és Brescia közt a vidék tisztá a császáriaktól. Parmában a herczeg és népe közt legalább pillanatra az egyetértés helyreállított, a herczeg tehát nem távozott el tartományából, ellenben Piacenzában, miután onnét 26ár a császáriak kivonultak, a nép azonnal feltámadt, s ezen kiáltással a herczeggel rogtön idegl. kormányt alakított. A zajos gyűlésben, hol a vár lerontatása is elhatározottat, voltak, kik a tartományt Károly Albert szardíniai királynak akarák átadni. Majland april 1sójéről szóló hivatalos tudósítás szerint a piemonti hadseregből mintegy 40 ezer fegyveres Ticino folyamot már átlépte s mart. 31én Trotti tábornok vezérlése alatt Cremába érkezett; april elsőig az egész haderő a király vezetésére alatt egyesülend itt. A császáriak Verona felé lát-

szanak huzódni de a sik téreket az árvizek miatt nem igen tarthatják meg. Ugyanezen tudósítás april 1ső estvéjéről jelenté: a császáriak 3 mföld távolságra Brescián innen st. Eufemián át kivonultak. Radecky tábornagy 6000 emberrel Montechiaroból Desenzanán át Veronába települt; előre mentek biztosai, kik a hatóságokban a nemzetőrök feloszlását parancsolák. Rablás és gyilkosság nem történt. Veronában 22 ezer fegyveres tartózkodik. POROSZORSZÁG. Alsó-Rajnamellékről, mart. 26kán A' vas és ön Berlinben a király és nép közti kapcsolatot szétzakította, s ír, mit most használni akarnak, a józanoknál már erejét veszítette. Meg nem fogható, hogy a király 16 órai gyilkoltatás után, melyet fővárosa polgárin elkövetett, a koronát és kormánypálczát le nem akarja tenni. A nép bizalmát elvesztette, a nimbus, mi szokásból környezte személyét, s idő-rül időre szép szavakkal és bibliai mondatokkal fölfressítettett, elenyészett, a nép vére égbe kiált bosszuért. Most ismét szándéka azt egy darab háromszíni szalaggal lekenyerezni. — Napoleon szavait, miket Oroszországból futtában Varsóban mondott: „du sublime au ridicule il n'ya qu'un pas“ (a fen-ségestől a neveltségig csak egy a lépés) most a porosz királyra használják, a németországi képzelt dicatorra. (porosz királyra) mert proclamációját ezen szavakkal kezdi: „Kedves berliniek“ a sok órai mérszárlás után. — Darmstadt-ból mart. 28káról ezt írják: A' német szabadesapatnak, mely már Párizsból Rajna felé megindult, szándoka először Mannheimban és Zweibrückben a német szövetségi köztársaságot kikiáltani. Hervegh, Börnstein és Bornstadi vezeték az ügyet. Marr a' kommunisták élén áll. A' német követek Párizsban ez ellen lépéseket tettek s Lamartine is a vállalat ellen van, de a' kormány többi tagjai mellette. Kölni hir szerint mart. 26ról Czartoriski herczeg, az utolsó lengyel forradalom néhány kitűnő tagjaival, ma ittkeresztül utazott s Lengyelországba siet. — Boroszló mart. 31. A' felső sziléziai vasut egyit volt hivatalnok volt első, ki a bécsi és berlini események híret orosz Lengyelországba átvitte, de vigyázatlanságaért meglakolt, mert 3adnap mulva egy fára fölüggesztve találattott. Lengyelország minden falujában bizonyos időben legalább 10 gyalogkatoná és minden állomáson 5 kozák van, kik egy titokban utazó urat kísérnek.

45ik szám.

Gőzhajók járása.

Pestről Bécsbe naponkint, Győrrel kapcsolatban. Indulásóra: reggeli 7 óra. Pestről Zimonyba minden kedden, lefelé Eszéken, fölfelé Titelen át. Orsovára minden vasárnap, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban az oláh részen. minden csütörtökön, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban a török részen. Odessába april 9 és 23dikán az ugyanezen napokon Orsovába indul gőzzel. Indulásóra: reggeli 6 óra. Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel. Pesten; april 1jén 1848. Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügynöksége. 3—0

Vas-szállítás. A' bácsi k. k. Ferenczcsatorna és a kincstári uradalmak szükségére folyó esztre' következő vasfajók kívántatnak: A' Ferencz csatornához: Rácsvas (Gittereisen) 1 rudas 2 mázsa 2/4, 3/6, 4/8, 5/10, 6/12, 7/14, 8/16 mázsa; kapocvas (Schlieszeisen) 1/2 mázsa 2/4, 3/6, 4/8, 5/10, 6/12, 7/14, 8/16 mázsa; gombolyúvas kovácsolva (Rundeisen im Gesenkgeschmiedet) 1/2 mázsa 2/4, 3/6, 4/8, 5/10, 6/12, 7/14, 8/16 mázsa; hoszszuszálvas (Stegreifeisen) rendszeren kovácsolva 2" széles 11" vastag 6 mázsa; 2" széles 7" vastag 12 mázsa; 1" 10/12" széles 11" vastag 6 mázsa; 1" 10/12" széles 9" vastag 12 mázsa; összesen 36 mázsa; kerékvas (Radreifeisen) 1/2 m. 6/8 ósz. 5 mázsa; ásó 12 darab; drót (Stukatur-drath) 14 font; harapófogó nagyobb rendű 2 darab; fejze (Bandhacke) 2 darab; balta (Handhacke) 2 darab; köszörűk 90 — 100 fontig 2 darab; 45 — 50 fontig 1 darab. A' kincstári uradalmak számára: Rácsvas (Gittereisen) 1 rudas 1310 font,

É R T E S Í T Ó.

1848.

Bécsben (unter den Tuchlauben. 558ik sz. alatt) a' zenegyilet teremében, cs. kir. udvari biztos ur jelenlétében fog tartatni. Szavazati képességgel bíró t. cz. részvényes urak az e' gyűlésrei belépti jegyet valamint a' tárgyalandó ügyek programját s nyomtatásban megjelent bilanzot az odartartozó s 1847d. évről szóló számadásokkal együtt, april 4ről kezdve a' gőzhajózási irodából (Bauernmarkt 582. sz.) méltóztassanak elvitetni. A' szavazatképesség és annak gyakorlása iránt az illetők a' társaság szabályainak 18 és 19d. §§aira, és az 1846d. évi martius 20án tartott közgyűlés határozatára utasittatnak, melyet utóbbiak következtében az 1847. évből kibocsátott részvények tulajdonosai a' társaság nyereségében, vagy veszteségében csak 1848kímart. 1ső napjától kezdve részesülnek s ehhez képest a' most összehívott közgyűlésben mely az 1847d. év eredményei fölött tanácskoznak, a' bármikép kiütendő fölösleg osztalék meghatározására nézve szavazattal még nem bírandnak. A' részvények letétele a' szavazatképes részvényes urak részéről a' szelvényívek melléklése nélkül történik. — Bécs mart. 21én 1848. Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 3—3

Passivák. Az ausztriai nemzeti bank állapota 1848. Forgásban levő bankj. 198,390,665 ft — kr mart. 28kán. Actívák. kőspénz - - - 53,155,185 ft 34 1/4 kr. 5—95 nap alatt lejáró papírosok - - - 83,240,138 ft 26 kr. lelett zálogok olly előlegezésekért, melyek legfőjebb 90 nap alatt visszafizetendők - - 12,213,600 ft — kr. hypothecás statusad. - 81,185,234 ft 23 1/4 kr. bizosított kölcsön Magyarország részére - 2,077,586 ft 7 kr. 2—3 230,871,745 ft 30 1/4 kr.

Hirdetvény. Gróf Széchenyi István országos közlekedési miniszter ő nmlga nevében, s meghagyásából a' tisztavölgyi érdekeltekkel hivatalosan következő rendeletek tudatandók: 1) a' múlt évi october hó 28ik napján Tokaj városban kihirdetett nádori bírósági ítélet által f. évi april hó 15re Miskolcz városba a' nádori bíróság folytatólagos eljárására kitűzött határidő, valamint a' központi választványnak ugyanott, és akkori megjelenése, további rendelkezésig elhalasztatik. 2) Az egyes osztályokban érdekeltek által ez időig befizetett összegek, a' befizetést teljesített érdekelteknek mindenesetre betudandók levén, ezutánra a' fizetések beszedése a' törvényhozás és kormány további rendelkezéseig függesztetik. Ezen rendeleteket közlekedési miniszter ő nmlga

Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság. T. cz. részvényeseinek f. eszt. közgyűlése szerdán 1848ki april 12kén délelőtti 9 órakor Szerkeszti Helmezy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűvel, uri-utca 453. szám.

vasárnap Megjelenik kesztő s k FOGLA gárok üdvözöl 15ig; Pozson; szentesítések K ü f ö l w ig-Holstein, Értési

A' B a' magyar

Ti egy forradalmat Ti sa rélyesen kim zottsággal vi s e m m i vét esőséges ujj szabadságát Magyar szó legtagas egyenlő jogo lyaitok, mint időszenesit gel áldozak Magyar s k e l l i h o g Magyarorszá rimmal, esk csak önma la l a n d j a melyre azt l nemes fiaib Magyar működnek v a l i rendilett góságokat n sen vagyunk szabadságtol Magyar nyilatkozatj tiszteletünket Nevelve kivitt szabad tenger-övezet sán k élvezet hogy nemese lyek a' kényu b a d s á g b a marább rész férfiak! fogad rokonszenvü Polgárt egyetemben magyaroknak olly nemes m Magyar Rajta te értéssel, kitaratás s t u j t é n e k e l g y e t e k n a g P e s t , Tegnap bár felhagyor raszt's éber szállított vagy den magyar országha ind E' hir — talságunkat, rom miniszter hogy fölök ut óket: tehát n kaszányák K l a u z meg a' város nélkülötten nek nevezvén juk: hogy ha ellenzéki con kor sem felel Klauzál ur se pen ama polg góknak szive A' szav valamint ügy mot ne igyek n i ; m e r t h a b e k e d e s r e k é r t n e m e s v á r m e g á t m i n d e n h